

N:o 67.

Af Herr A. Hedin: Om ändringar och tillägg i gällande bevillningsstadga i syfte att åstadkomma en bevillningsstatistik.

Till de grenar af vår officiella statistik, som ännu förete väsentliga brister, hör finansstatistiken. Väl hafva på sista tiden ett par af de mest betydande lukorna blifvit fyllda genom de redogörelser för *kommunernas fattigvård och finanser* samt för *brännvins tillverkning och försäljning*, som utgifvas, den förre af Statistiska centralbyrån, den senare af Byrån för kontrollen å tillverkningsavgifter. Men andra kvarstå, och på en af dem anhåller jag att få fästa Riksdagens uppmärksamhet, emedan viktiga praktiska skäl fordra att den afhjelpes.

Äfven om, i följd af försvarsfrågans utgång vid 1875, 1877 och 1878 årens riksdagar, förslaget om grundskatternas afskrifning skulle hafva definitivt förfallit eller åtminstone blifvit till en aflägsen framtid undanskjutet, och om därför andra artikelnas bevillning ej skulle behöfva anlitas till beredande af ersättning för nämnda statsinkomst, kan man dock ingalunda vara förvissad, att ej möjligen rätt snart af annan anledning en väsentlig höjning, kanske mångdubbling, af bevillningen varder nödvändig. Men derom torde man vara ense, att, utan föregående grundlig rättelse af nu gällande bevillningslagstiftnings brister, en betydligare höjning af bevillningen efter andra artikeln ej bör ifrågasättas, emedan en sådan åtgärd skulle lika orättvist som tungt drabba en del samhällsmedlemmar. Riksdagen har ju redan i princip erkänt behofvet af en omfattande bevillningsreform, i det den år 1877, då den (skrifvelsen N:o 73) meddelade Kongl. Maj:t sitt afslag å en ifrågasatt partiel reform, framhöll att grunderna och sättet för taxeringens verkställande "för närvarande lemna mycket öfrigt att önska". Och medan år 1871 regeringen ej hyste minsta tvekan att föreslå bevillningens efter andra (och tredje) art. *fördubbling*, har hon nu godkänt finansministerns tvekan (Bil. N:o 6, e, till statsverkspropositionen, sid. 28) att, "innan ännu vunnits vederbörlig utredning och

tillfredsställande lösning af de frågor, som å bevillingens grunder hafva afseende“, ens föreslå en ökning med en *tredjedel* af andra artikelns bevilling. Ehuru den regering, som af *politiska* skäl förordat grundskatternas upphäfvande, ej lär förbise, att *politiska* skäl tala mot skatteförhöjningar, som företrädesvis träffa de fattigare samhällsklasserna, har hon därför likväl föredragit den senare åtgärden framför en bevillningsförhöjning. Sålunda får det väl anses vara från alla sidor erkänt, att ökning, åtminstone en betydligare ökning af bevillingen, måste föregås af en allvarsam reform i bevillningslagstiftningen.

Ännu torde emellertid meningarna om hufvudgrunderna för en förbättrad bevillningslagstiftning vara för mycket delade, för att tillåta förhoppning om frågans lösning inom den allra närmaste framtiden. Men de skola dess snarare förenas, ju snarare man drager försorg om tillgång å det fullständiga material af år från år oafbrutet fortgående, faktiska upplysningar, som för studiet af detta ämne är behöfligt. Visserligen eger man om bevillingen under tiden före 1862 värdefulla statistiska underrättelser dels i 1858 års bevillningskomités betänkande, dels i dubbelhäftet 8—9 af statistisk tidskrift, samt för den följande tiden till och med 1875 i förberedande skattejemkningskomiténs utlåtande; men utan allt tvifvel skall man vid en blifvande bevillningsreform finna sig manad och pligtig att utsträcka undersökningen af bevillningslagstiftningens tillämpning och resultat så nära som möjligt intill den tidpunkt, då reformförslaget formuleras. Man skall så mycket mindre kunna uraktlåta en sådan undersökning, som det naturligtvis varder nödvändigt att noggrant tillse, om och i hvilken mån Kongl. Maj:ts cirkulär af 15 November 1878 till dess Befallningshafvande må hafva kunnat verka till en riktigare taxering. Men till denna undersökning skall man då ej ega bearbetadt, färdigt material af nödig fullständighet, derest ej en åtgärd i det syfte, jag skall hafva den äran att föreslå, förut vidtagits. Ty det årliga s. k. generalsammandraget öfver bevillingen erbjuder ej på vida vägnar när de för ändamålet allra oundgängligaste data.

Jag tillåter mig därför föreslå:

1) att Riksdagen behagade hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes *dels* låta årligen utarbета och offentliggöra en detaljerad statistik öfver bevillingen efter samtliga tre artiklarna, utvisande, hvad andra artikelns bevilling angår, för hvarje läns städer och landsbygd:

taxeringsvärdet å all, fastighetsbevilling underkastad, fastighet, särskildt för jordbruks- och för annan fastighet;

uppskattade inkomsten af kapital och af olika slag af personlig verksamhet;

de för hvarje slags beskattningsföremål fastställda bevillningsavgifters belopp;

beloppen af de bevillningsfria inkomstafragen, enligt de två nu gällande kategorierna;

antal fastigheter och personer, taxerade till bevillning, inom vissa värde- och inkomstgrupper, i ungefärlig likhet med bilagan 12 och 13 i förberedande skattejemkningskommitténs betänkande;

dels äfven låta utarbета och offentliggöra öfversigtstabeller, i likhet med de i förberedande skattejemkningskommitténs betänkande meddelade, för tiden från och med 1876 intill det år, med hvilket den nya, fortgående bevillningsstatistiken kan komma att taga sin början.

2) att Riksdagen besluter följande ändringar i bevillningsförrordningen:

a) tillägg till §§ 37, 48 och 68 om bevillningsberedningsordförandes skyldighet att för sitt distrikt uppgöra förslag till statistiskt sammandrag; hvilket derefter för taxeringsdistriktet upprättas af taxeringskommitténs protokollsförande och för länet af pröfningskommitténs sekreterare under Konungens Befallningshafvandes tillsyn;

b) ändring af § 75 till beredande af ersättning för härigenom ökade kostnader.

3) att Riksdagen anhåller, att Kongl. Maj:t täcktes fastställa formulär för primäruppgifter och länssammandrag.

Slutligen tillåter jag mig att hemställa, huruvida ej bevillningsstatistiken borde meddela uppgift om:

antal personer, hvilka på grund af § 8 befriats från inkomstbevillning;

antalet af dem, hvilkas påförda bevillning måst afskrivas;

beloppet af debiterad och af inflytande bevillning;

uppbördskostnaderna för bevillningen.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1879.

A. Hedin.